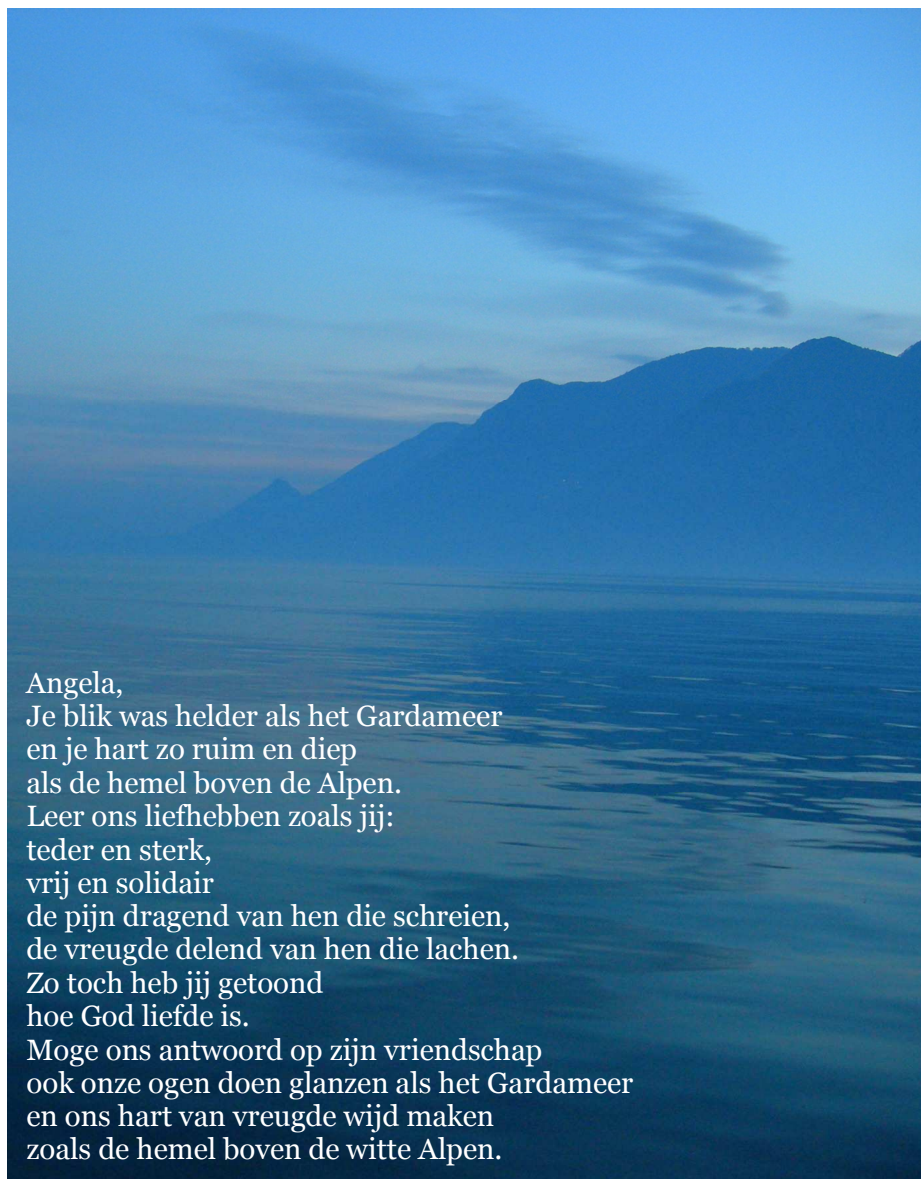

Angela,
Je blik was helder als het Gardameer
en je hart zo ruim en diep
als de hemel boven de Alpen.
Leer ons liefhebben zoals jij:
teder en sterk,
vrij en solidair
de pijn dragend van hen die schreien,
de vreugde delend van hen die lachen.
Zo toch heb jij getoond
hoe God liefde is.
Moge ons antwoord op zijn vriendschap
ook onze ogen doen glanzen als het Gardameer
en ons hart van vreugde wijd maken
zoals de hemel boven de witte Alpen.

In het spoor van Angela Merici

Ken je leerlingen en bevestig ze in het goede

Probeer de situatie waarin je leerlingen leven te kennen, de relatie met hun ouders, familie, vrienden en medemensen.

Ken elk van je leerlingen, niet alleen hun naam maar ook hun aanleg, talenten, mogelijkheden en beperktheden. Dan eerst ben je in staat ze naar een zinvolle toekomst te begeleiden, een leven in dienst van Jezus en de mensen.

Toon begrip voor je leerlingen. Verneder ze niet, laat hen voelen dat ze waardevol zijn.

Heb een diepe waardering voor de persoonlijkheid van degenen die je wil vormen.

Ontdek de rijkdom die in je leerlingen schuilgaat. Wek hun gevoeligheid voor het goede en het schone. Doe een beroep op hun inzet. Leer ze zichzelf aanvaarden met hun karakter, hun gaven en zwakheden. Zo geef je ze kansen tot groei naar een evenwichtige en gelukkige persoonlijkheid.

De grondhouding van de opvoeder is uitnodigend, om samen op weg te gaan, om met begrip en vriendelijkheid anderen te laten delen in zijn goedheid en trouw, om anderen in staat te stellen zacht te zijn voor de medemensen.

Heldenplein 6 1840 Londerzeel

Virgo Sapiensinstituut

Heldenplein 6
1840 Londerzeel
052 30 14 19
info @ virgosapiens .be

Angela is een hartelijke en aantrekkelijke persoonlijkheid

Angela is een persoonlijkheid die boeit. Ze gaat naar de mensen toe met een uitnodigende hartelijkheid, die hen thuisbrengt bij het diepste van zichzelf.

Er gaat van haar een warme goedheid uit, die mensen aantrekt en bevestigt. Het geheim van die aantrekkingskracht is haar persoonlijke belangstelling voor iedereen. En die goedheid put ze uit haar relatie met God.

Angela gelooft in de binnenkant van elke mens, in het diepste, in dat wat de mens is: beeld en gelijkenis van God. Angela gelooft in de kracht van de goedheid:

*Je zult meer bereiken
met goedheid en genegenheid
dan met harde en strenge verwijten;
die moeten voorbehouden blijven
voor gevallen van noodzaak.
gebruik ze dan
op de juiste plaats
op de juiste tijd
en hou rekening met de persoon zelf.*
(Tweede Aansporing)

*Wees oplettend en waakzaam om
het gedrag van uw leerlingen goed te kennen
en op de hoogte te zijn van hun geestelijke
zowel als van hun materiële noden.*
(Vierde Aansporing)

In het spoor van Angela Merici

Mevrouw,
Mijnheer,

U werkt in een school die opgericht is door de zusters Ursulinen. In dit boekje vindt u grondlijnen van een opvoedingsproject voor een katholieke school, geïnspireerd door de heilige **Angela Merici**. Zij stichtte in 1535 haar “compagnie” en koos de heilige **Ursula** als patrones. Vele Ursulinenscholen dragen de naam van één van beiden.

Wij hebben geprobeerd de grondthema's uit te werken die het leven van Angela hebben gedragen. Dit project is een leidraad om de leerlingen die ons zijn toevertrouwd, op te voeden in een eigen stijl. Wie op weg is naar een ideaal zoekt vaak een houvast, een figuur om zich mee te identificeren. Voor ons is dat Angela Merici.

In deze brochure leest u op de linkerbladzijde iets over haar persoon en geloofsovertuiging en enkele citaten uit haar geschriften. Rechts vindt u aanbevelingen die deze gedachten vertalen naar onze situatie en onze tijd.

Wij hopen dat dit opvoedingsproject een hulp mag zijn bij het vervullen van uw complexe en veeleisende taak.

De werkgroep opvoedingsproject
Zusters Ursulinen Tildonk

Geduld doet wonderen

Laat je handelen, je woord, je gedrag doordrongen zijn van geduld. Geduld overwint alles.

Opvoeden vergt geduld, opvoeden is immers kansen bieden tot groeien en groeien vraagt tijd.

Blijf je leerlingen in alle openheid ontmoeten, zo kan je ze met geduld en aandachtig luisteren volgen en begeleiden.

Wees niet te snel met je oordeel. Berisp met mildheid, straf met wijsheid.

Geduldig zijn betekent

bereid zijn om te wachten,
vertrouwvolle openheid scheppen,
de toekomst open laten,
niet veroordelen,
niet opgeven,
nieuwe kansen bieden,
rekening houden met het groeitempo,
doelbewust handelen,
tijd hebben.

Angela is geduldig

Angela is een vrouw die tijd heeft, die kan wachten, voor wie geduld een fundamentele waarde is in het opvoedingswerk.

*In het bijzonder
moet je erop toezien
dat al je handelingen
gekenmerkt zijn
door geduld
en naastenliefde.*

(Vijfde Aansporing)

*Al
je handelingen
moeten doordrongen zijn
van
liefde
en
geduld.*

(Vijfde Aansporing)

Angela Merici

Desenzano 1474 – Brescia 1540

Desenzano heuvelt zich onthalend langs het Gardameer. Dicht bij het meer staat op het wit standbeeld een vrouw: “**Angela Merici**, patrones van de stad”.

Hier werd ze geboren en groeide ze op. Hier ervoer ze de warmte van een gezin maar ook de diepe pijn van het uiteengerukt worden.

Haar ouders, haar zus en wellicht nog andere gezinsleden overleefden de pestepidemie niet.

Als jonge vrouw loopt ze hier over de heuvels met hun wijngaarden en oude olijfbomen. Ze denkt er na over haar leven en beseft dat God iets radicaals van haar wil. Het is een heel intense ervaring waar ze altijd opnieuw kracht uit zal putten.

De nood van de mensen drijft haar naar Brescia, de Lombardische stad, ten dode toe gekwetst door oorlog, geweld en immoraliteit.

De dagen van Angela worden getekend door uitersten. Het is de tijd van de grote denkers, humanisten en kunstenaars zoals Michelangelo, maar ook van een massa die niet eens kan lezen.

Die tegenstelling heeft ook de kerk verwond en gescheurd. Luther is een tijdsgenoot van Angela. Brescia is een kruitvat vol contrasten. De rijken leven er plezierig van het ene feest naar het andere. Onder hun luidruchtige en verlichte ramen bedelen de armen om een kruimel brood.

Angela kijkt en luistert. Het leven schaterlacht en schreit om haar heen. Haar gedachten gaan terug naar het spreken van God op de groene heuvels van Desenzano. Hier in Brescia zal ze haar antwoord geven.

Moedig en minzaam gaat ze haar weg. Ze trekt zich het lot aan van alle eenzamen en verworpenen. Ze geeft aan ongeneeslijke en uitgestoten zieken hun waardigheid terug, aan weduwen en wezen schenkt ze haar steun en tederheid, aan de twijfelaars wijst ze een weg en aan jongeren biedt ze toekomst.

Als derde-ordeling van Franciscus loopt ze door Brescia in een sobere, bruine pij maar innerlijk schenkt ze weer rijkdom en kleur aan het leven van velen.

“Madre Angela” wordt haar naam.

Alle tegenstellingen van de stad worden in haar verzoend. De priester en de ongelovige, de rijke edelman en de bedelende vrouw, de leiders en de zoekers worden haar vrienden. Mensen die met elkaar in ruzie leven, brengt ze weer samen.

Haar grote zorg zijn de jonge meisjes die onbeschermd leven in de decadente en bedreigende stad. Kijkend naar Angela is in velen van hen een verlangen gegroeid om zich, zoals de madre, weg te schenken aan God.

Angela stelt een revolutionaire daad. Ze sticht de “Compagnie van Sint-Ursula”. Haar volgelingen blijven gewoon in de wereld leven, ongehuwd, aan God toegewijd en dienstbaar bij de mensen. Op 25 november 1535 schrijven 28 meisjes hun naam in het boek van de Compagnie. Iets totaal nieuws is geboren in de kerk. In de regel voor haar jonge volgelingen schrijft Angela dat ze geregeld zullen samenkomen om leiding te krijgen, om elkaar te helpen in hun gelovige groei en om zomaar samen blij te zijn.

De laatste jaren van haar leven woont Angela in een bescheiden huis bij de Sint-Afrakerk. Veel rust kent de madre niet. Iedereen loopt bij haar binnen en wordt door haar verwelkomd met de liefde van God zelf. Wie bij haar weggaat, is blij en hoopvol.

Geloof

Geloof in jezelf
in de jongeren
in je werk
in de toekomst.

Hoop

Geef de jongeren   blijde hoop
                                 bevrijding
                                 toekomst.

Help ze inzien dat elk van hen erbij hoort en er nodig is voor de anderen.

Toon dat het de moeite waard is zich belangeloos in te zetten.

Laat ze aanvoelen dat ze bij jou kansen krijgen om volgens eigen geaardheid en creativiteit open te bloeien tot schone mensen.

Vertrouwen

Wees echt “aanwezig” bij de jongeren.
Laat ze aanvoelen dat je beschikbaar bent,
Dat het beroep van opvoeder jouw roeping is,
Dat je alleen met hun medewerking kan slagen.

Geef vertrouwen, dat wekt vertrouwen.
Spijker ze niet vast op hun falen, maar geef ze
Telkens weer een nieuwe kans.

Help ze vol te houden, trouw aan wat ze begonnen zijn.

Angela is een vrouw van geloof, hoop en vertrouwen

De grondslag van Angela's opvoedingsmethode is optimisme, geen oppervlakkige zorgeloosheid maar een onaantastbaar vertrouwen in God.

De kern van haar spiritualiteit ligt in het geloof dat Gods geest werkt in het hart van ieder mens. Bovendien wordt zij gedreven door de overtuiging dat die Geest via mensen kan werken.

Wees hoopvol en
ten volle overtuigd
dat God je in alles zal helpen.
Bid tot Hem;
Stel je onder Zijn grote macht.
Daar Hij je zulk een taak
Heeft toevertrouwd
Zal Hij je ook de nodige kracht geven
Om die te volbrengen,
Als je je volledig inzet.

(Voorwoord Aansporingen)

Handel, zet je in beweging,
Geloof,
Span je in,
Hoop,
Roep tot Hem met heel je hart
En je zal ongetwijfeld
Wonderen zien gebeuren,
Als je alles richt
Op de lof en de glorie
Van Zijn Goddelijke Majesteit
En het welzijn van de naaste.

(Voorwoord Aansporingen)

Op 27 januari 1540 sterft ze rustig en vol vrede. In 1807 wordt ze heilig verklaard. Haar lichaam rust nog steeds in een glazen schrijn in de vroegere Sint-Afrakerk die intussen naar haar genoemd werd. Angela Merici leeft verder in duizenden Ursulinen die over heel de wereld verspreid zijn en in de vele gelovigen die in haar spoor aan een toekomst bouwen voor jonge mensen.

Breng vrede... en bewaar de eenheid onder elkaar

Vrede wordt werkelijkheid wanneer de ene de andere in liefde aanvaardt en vertrouwen geeft.

Waardering en aandachtig luisteren leiden tot vrede; ze heeft immers weinig woorden nodig. Voor elke gemeenschap is ze een opbouwende kracht.

Wie in de geest van Angela opvoedt, zal voor de collega's een steun zijn en bijdragen tot vredebrengende eensgezindheid in de opvoedingsgemeenschap. Door die eensgezindheid zal de opvoeder de leerlingen in open dialoog en in liefde tegemoet treden, hen aanvaarden en leiden naar evangelische waarden.

Een echte vredeshouding begint met zich in te leven in de belangen van de hele groep.

Elke dag biedt nieuwe kansen om bij de leerlingen te getuigen van die echte vredeshouding.

Geef je leerlingen steeds de kans nieuw te worden.

Laat God je gids zijn om tot innerlijke rust te komen, die nodig is om in vrede naar de andere te gaan.

Een vredebrengend mens straalt innerlijke rust uit!

Angela straalt vrede uit

Een van de eigenschappen die Angela's vrienden zich het best herinneren is haar charisma om te verzoenen en vrede te brengen. Angela spreekt over vrede.

Wees samen verbonden
door de band van de liefde,
elkaar hoogachtend,
bijstaand en ver-dragend.
(Laatste Aansporing)

Hou steeds voor ogen
Hoe belangrijk
Eenheid en eensgezindheid is;
Verlang ernaar
Maak ze je eigen en
Bewaar ze met al je krachten.
(Laatste Aansporing)

In Angela leeft vrede. Zij straalt vrede uit.
Angela doet de mensen enkel kijken naar het goede in zichzelf en in de anderen.

Zo brengt zij velen tot verzoening met elkaar. Op die manier toont ze hen dat God echt in ons leeft.

Christus het steunpunt in ons leven

De christelijke gemeenschap voedt op tot evenwichtige volwassenheid, schoonmenselijkheid. Dit ideaal ontleent ze aan Christus, schoon in zijn trouw aan de Vader en zijn grenzeloze liefde voor de mensen, vooral voor de zwakken en de armen.

Christus nodigt ons uit om de Vader beter te doen kennen en liefhebben.
Opvoeden betekent: een pastorale taak op zich nemen, jongeren begeleiden op de weg van de blijde boodschap.

Christus doet een beroep op ons om te leven vanuit het geloof. Opvoeden is de jongeren helpen een persoonlijke relatie met Christus op te bouwen in en door het gebed. Dit leidt tot bevrijding, evenwicht en innerlijke rust. Zo krijgt leven zin.

Christus roept ons op de evangelische naastenliefde te beoefenen. Opvoeden is jongeren leren dat geluk ligt in dienst van de gemeenschap. Laten wij daarom hun rechtvaardigheidsgevoel ontwikkelen, ze relatiebekwaam maken, ze eerbied voor anderen bijbrengen, ze aanzetten tot belangeloze inzet.

Opvoeden is aan Gods liefde hart en handen geven!

Angela is vol van liefde en vreugde

De kerngedachte van Angela's geschriften is **LIEFDE**. Heel haar leven is een poging om zo volmaakt mogelijk te beantwoorden aan de verwachtingen van God, een God van liefde.

Opvallend hierbij is hoe vanzelfsprekend zij het vindt dat de liefde tot God en de liefde tot de mensen in alle omstandigheden bij elkaar horen.

Binnen de groep van haar volgelingen ziet zij de onderlinge liefde als het teken bij uitstek van Gods aanwezigheid.

De liefde van Angela reikt verder dan haar eigen kring. Zij zet zich in voor de zwaksten en staat dag en nacht klaar voor wie om raad en steun komt.

Herhaaldelijk spoort zij ook aan tot BLIJDSCHAP en belooft zelfs blijdschap aan hen die de weg willen gaan die zij gegaan is:

*Smart en droefheid zullen veranderen
In blijdschap en vreugde; steile en rotsige wegen
Zullen als bloemen bezaaid, effen en vreugdevol worden.*
(vijfde aansporing)

VREUGDE maar ook RESPECT zijn hoekstenen van de liefde:

*Besef dan dat je ze moet respecteren;
Des te meer zal je ze beminnen.
Hoe meer je ze bemint, met des te groter zorg
Zal je ze omringen.
Dan zal je ze dag en nacht voor ogen hebben
En ze één na één in je hart dragen;
Want zo doet en handelt
De ware liefde*
(voorwoord aansporingen)

Bemin in vreugde

Hou van je leerlingen, want zij zijn allen kinderen van éénzelfde vader.

Je kan niet opvoeden zonder **liefde**.

Laat je liefde **vreugdevol** zijn. Alleen gelukkige mensen kunnen anderen gelukkig maken.

Laat je liefde uitgaan naar allen!

Geef je leerlingen het beste van jezelf; zo krijgt Gods oneindige liefde een gezicht!

Wees vooral bezorgd voor kleinen, armen, marginalen en noodlijdenden.

Je liefde moet ook persoonlijk zijn, gericht op de leerling die voor je staat.

Benader die je is toevertrouwd met een warm hart.

Geef meermaals raad alvorens in te grijpen. Spreek je waardering uit en moedig aan.

Respecteer elke leerling. Wees voorzichtig, bescheiden en tactvol. Toon belangstelling, begrip en gezond oordeel.

Wees steeds **vriendelijk** en **welwillend**.

